

УКРАЇНСЬКА ПРЕСОВА СЛУЖБА.

18 травня 1940.

Видання Головної Редакції.

Ч. 3 а.

ЛЕКТОРАТ ЗАКОРДОННОЇ ПРЕСИ.

В і й н а .Базлер Нахріхтен з 5 травня.

Швайц. щоденник остерігає перед поширеними в пресі твердженнями, немов то німецька фльота після поразок у скандинавській війні не уявляє собою вже ніякої сили. На ділі склад цієї фльоти з врахуванням оцілених одиниць або таких, що небаром гинуть із верфтів, ще показний й представляється наступно /в думках втрачені одиниці/: дреднаутів - 6, великих кружляків - 0 /2/, панцирних кораблів - 1 /1/, панцирних кружляків - 4 /1/, малих кружляків - 2 /5/, кораблів-летищ - 2, контрторпедовців - 23 /12/, торпедоносців - 50 /нововибудовані покривають втрати/, підводних човнів - 75 /нововибудовані покривають втрати/.

Базлер Нахріхтен з 16 травня.

З Лондону подає газета деякі подробиці поразки Голандії: "Голандську воздушну силу знищено майже до останнього літака... Число зрадників, які вможливили скорий німецький успіх, йде в тисячі. Це число було таке велике, що частину армії треба було стягнути з фронтів, щоб розпочати боротьбу проти внутрішнього ворога. Крім того скидано парашутистів в таких великих кількостях, в самім однім випадку приземилося їх кількост нараз, що поліції не вистарчало, щоб ліквідувати їх. При різних парашутистах найдено листи з іменами й адресами внутрішніх ворогів, яких можна було не гайно просити про поміч і пораду. Велика частина цих імен були члени німецької колонії в Голандії; інші ж це були голандські націонал-соціалісти". - Голанд. закордонний міністер ван Клефенс заявив в Парижі м.ін.: "Ми мали 400.000 люда під прапорами, й четвертина з них полягла. Деякі полки, так напр. полк гренадирів, втратили 80 % свого складу... Ми виставимо поза межами Голандії нові частини. Уже голосяться численні добровольці. Частина нашого війська змогла перейти до Бельгії... Збройні сили нідерл. Індій виносять 100.000 люда, там же знаходиться майже вся голанд. военна фльота й більші воздушні сили...". Відносно помочі німцям знутри Голандії міністер подав, що вона не повинна дивувати, коли зважити, що в парламентах виборах в 1937 році націоналсоціалісти здобули 120.000 голосів.

Базлер Нахріхтен з 27 квітня.

Юнайтед Прес подає з Нью Йорку: "Як тут стало відомо, випрацювало міністерство війни плани, згідно яких америк. експедиційний корпус силою 2 млн. люда зміг би заладуватися в Нью Йорку на кораблі без того, щоб пошкодити торговельній мореплавбі, як це було в 1913 році!"

С е р е д н я Е в р о п а й Б а л к а н .

В Югославії заг. мобілізація йде без перестанку. Греки концентрують війська на альбанських кордоні, турки на болгарських. В мадярській армії не дають відпусток, румунська змобілізована вже давніше. Мобілізація в Словаччині й там же протимадярські демонстрації та арешти мадярської меншини /концентрац. табор у Главі/. Насвітлення всіх цих фактів дають наступні голоси преси:

Базлер Нахріхтен з 10 травня.

"Будапешт... Турецькі газети заявляють зовсім отверто, що Совети, яких вже прязний стосунок з Туреччиною й Болгарією та які вдержують господарські зносини теж з Югославією й Румунією, бажають вдержання статус кво на Балкані й рішені в випадку потреби теж активно виступити за вдержанням цього статус кво. Ці замні заяви тур. преси потверджують тут припущення, які виринули були серед неутральної дипломатії в Будапешті вже давніше. Згідно цих припущень починає СССР грати все сильнішу роль на Балкані, і передусім рішучу поставу югославського ряду треба в великій мірі пояснювати тим, що Югославія рахується на випадок комплікацій на Середземному морі з прикриттям плечей Москвою. В згаданих кругах припускають навіть, що сов. уряд заявив теж у відповідній формі в Берліні своє побажання, щоб на Балкані вдержати мир, - таксамо, як недавно повідомила

Німеччина Москву, що по німецькому боці кладеться велику вагу на мир у Румунії. Коли тоді Берлін обороняв Бесарабію, то Москва виступає тепер за мир у цілій південно-східній Європі!

Базлер Нахріхтен з 11 травня.

"Букарешт. Румунські газети подають із Білгороду близьку віднову дипломатичних зносин між ССРР і Югославією, створення летунської лінії Москва-Білгород й мореплавної лінії Білгород-Дунай-Чорне море-Одеса. Більша військова місія поїде під проводом впливового югослав. Генерала Максимовича до Москви". - "Білгород. Можливість заключення військового союзу між Югославією й ССРР натякає сьогодні стаття ген. Максимовича в "Політиці". В згадці про роль Росії в визвольних змаганнях сербів пише він: "З цього огляду ми бачимо, що Росія й Сербія вели чотири рази напротязі минулого сторіччя під силою обставин війни як союзники. Минуле може нам дати корисну науку для наших майбутніх мілітарних зносин. Хоча карта Європи значно змінилася від часу світової війни, остали ті самі стратегічні й географічні умовини для неславянської середньої Європи й для Балкану, супроти яких Росія й Сербія мали все рівнобіжні інтереси".

Ное Цірхер Цайтунг з 8 травня.

З Будапешту подає газета на маргінесі поїздки британського амбасадора в Анкарі Кначбул-Гугесена до Софії: "Верзія, що брит. амбасадор підніс проєкт, щоб турецькі частини або частина французької орієнтальної армії могли перемаширувати через Болгарію, категорично опрокидують з болгарського боку".

Базлер Нахріхтен з 5 травня.

"Будапешт. В білгородських дипломат. кругах слідкують з великою увагою за живим прискоренням італійцями будови т.зв. трансбалканської залізниці, яка з Дураццо має вести до кордонів Греції й Югославії. При цій будові було затруднених до останнього часу яких 25 тисяч робітників. Це число мають тепер підвищити на 50 тисяч".

Базлер Нахріхтен з 16 травня.

"Білгород. Останні події в Голандії й Бельгії довели до острих протинімецьких відрухів у Югославії. Німців й членів німецької меншини лають на вулицях Білгороду, а в кількох білгородських каварнях дійшло до дуже напружених сцен. Парашутна війна, яку веде Німеччина проти Голандії, й факт, що німці, які користувалися правами гостинності в Голандії, співдіяли зі зрадниками, викликали в країні небезпечні настрої. Югославські власті вжили, уважно слідкуючи за подробицями цих парашутних акцій, додаткових заходів осторожності проти можливих "пятих кольон" німців - майже півмільонової нім. меншини, й членам національної організації та соколом доручено докладно слідкувати за діяльністю німців... В урядових кругах Білгороду не закривають очей на те, що Італія може кожної хвилини вступити в війну по боці Німеччини й уважають майже виключеним, щоб війна в просторі Середземного моря не перекинулася на Балкан. Вчорашні протигославські демонстрації в Італії, в яких маси кричали "Хай живе італійська Далматія", це більше побільшили загальну нервозність".

"Париж. Пер Бернєс /журналь де Деба/ пише, що певні малярські круги в Парижі дають до зрозуміння, що Німеччина можливо буде домагатися перемаршу через Мадящину. Коли б маляри погодилися на те або противилися б тільки сповидно, то не повинні аліанти бачити в цьому знак малярської приязні з Німеччиною, а тільки акт резигнації супроти неунікнимого".

С е р е д з е м н е м о р е .

Останні дні принесли тут низку сензаційних фактів, як евакуація західної області Єгипту, маневри грецької флотії, що мають темою оборону Егейського моря, арешти італійців на Мальті, масовий виїзд англійців, французів й американців з Італії та виїзд італійців з Туреччини. Ця остання, здається, намагається в обличчя важкого положення аліантів, наблизуватися до ССРР й мобілізувати разом з ним Балкани проти італійської загрози. На цю теми й для ілюстрації загального положення в Середземному морі подаємо наступні голоси преси:

"Дя Стампа" з 13 травня.

Зє Тан-ом /турецьким/ подає італ. газета, що Туреччина рішена під ніякими умовами не відкрити аліантам босфорсько-дарданельських проливів.

Базлер Нахріхтен з 14 травня.

З Лондону подає газета, що тут викликали, після протиаліантських демонстрацій в Італії, важке враження дальші три факти з Італії: "Поперше пише лонд. преса, що з кінцем тижня напастували в Римі членів британської амбасади; подруге в Римі розміщували в великому числі протибританські плякати й летючки; потрете скріпила Італія свою армію на дальший мільйон люда".

Юс Цірхер Найтунг з 6 травня.

За Дейли Телеграф подає швайц. щоденник: "Згідно віродостойних джерел задумує Мусоліні скорий марш в напрямі Сальоніків. Твердять далі, що він планує несподівану атаку на Гібральтар і Мальту".

Базлер Нахріхтен з 4 травня.

З Риму пише газета: "Месаджеро" помістив цими днями на першій сторінці товстим друком статтю одного відомого лондонського часопису, яка мала наголовок "Коли б Мусоліні мав поворухнутися" й грозила італійцям на випадок їх виступу по німецькому боці трьома "скорими й важкими ударами": поперше зайняття островів Додеканесу турками, подруге зайняття Абіссинії британцями й потрете зайняття Лівії французами й єгиптянами. З французького боку секундував "Нарі Суар", заявляючи, що "коли б Італія мала вступити у війну, аліантам відкрилися б через це вигідні шляхи для вриву в Німеччину". З італійського ж боку виїшла теж заява в останньому числі "аціоне Кольоніале", що сконцентрована тепер Англією й Францією, командована генералами Зейганом і Бавелем, армія на Близькому Орієнті ніяк не зорганізована на те, щоб задержати вигаданий врыв большевиків в Іран чи Індії, а призначена передусім і в першій лінії для нападу на Італію". В Італії приготовані отже на всі можливості, хай би вони були й як найбільше дамокойдучі. Крім усіх тих мілітарних приготовань, які вже давніше перведено, висла: що в останніх місяцях нечувано великі маси частин до Абіссинії, Лівії й на острови Додеканесу".

Базлер Нахріхтен з 3 травня.

Париж... Іспанські фалангісти чинять великі зусилля, щоб провести створення чисто-фалангістського уряду на чолі з Серано Сунер, який мав висловитися в користь німецько-італійських намагань усунути аліантську бльокаду в Середз. морі.

Зате карлісти, монархісти, католики й інші протифалангістські круги, як і значна частина війська, є проти активного вступлення Іспанії в війну, коли б ця мала поширитися на Середземне море".

Дойче Альгемайне Найтунг з 12 травня.

За московським радієм подає газета, що Іспанія попликала б клас резервістів.

С. С. С. Р.

Базлер Нахріхтен з 6 травня.

Штотгольм. Вістки про висказану спільно Росією й Німеччиною заінтересованість у вдержанні неутральности Швеції прийняли тут з найбільшим вдоволенням... і ясе, що Росія хоче спинити дальше проникання німців на півночі й це є на користь шведів. Одночасно посилюють тут ще більше енергійно віднову торговельних зносин з Росією... Росіяни викінчили те пер плянове залізничне сполучення з Мурманської залізниці біля Мандалякша аж до Куолярві в відступленому їм в Московським мирі секторі Салля, Фінляндія ж готується теж до продовження залізничної сітки з цієї місцевости до Кеміерві. Цим робом встановлено б нову комунікаційну сполуку між Росією й Швецією".

Юс Цірхер Найтунг з 3 травня.

Москва. Президія Найвищого Совету іменувала маршала Ворошилова віцепрезидентом ради нар. комісарів й президентом комітету оборони та звільнила його від функцій нар. комісара оборони. Його наступником на цьому пості іменований маршал Тимошенко, якого одночасно звільнено з його функцій командувача Київської військової округи."

Базлер Нахріхтен з 10 травня.

Париж... Уважають правдоподібним, що при перекиненні Ворошилова на другий пост розходиться про московану неласку, яка є в звязку з розчаруваннями фінської війни. Маршал втрачає прямий контакт із армією й стоїть як віцепрем'єр і президент оборонного комітету під наглядом Сталіна".

Дойче Альгемайне Найтунг з 27 квітня.

Німецький щоденник подає, що до Варшави прибула советська комісія для виміни тих втікачів, що є в Генерал-губернаторстві або в новоокупованих Соведами територіях і бажають вернути до свого давнього місця осідку. До Німеччини хоче вернути яких 60 тисяч таких втікачів, що зразу були втекли перед наступом німецьких військ, а тепер хочуть кидати ССР й пересясти з поворотом на німецьку територію.

Українці в Генерал-губернаторстві.

"Кракавер Найтунг" з 20 квітня.

Газета подає, що в день іменин канцлера Гітлера склала на руки ген. губернатора Франка в Кракові іменнини побачання укр. делегація на чолі з проф. Кубійовичем. Др Франк відповів м.ін. такими словами: "На початку своєї праці склав він був уже в імені Фірера Третього Райху святочну заяву, що тепер буде направлено те часто безприкладне безправство, яке стосувала збудована на безправі польська республіка супроти довірених їй народів, поскільки це лежить в німецьких силах. Це може статися тим радше, що слова проф. Кубійовича дають запоруку національного й вирозумілого наставлення укр. національної групи в Ген. Губернаторстві супроти Фірера й німецького Райху та його установ в Ген. Губернаторстві". Др Франк подав далі до відома, що він доручив шефові люблинської округи негайно віддати українцям катедру в Холмі, забрану їм поляками. Ця віддача направить один із найбільше брутальних актів безправа польської держави супроти українців. Др Франк приобіцяв далі, що укр. нац. група може далше вести своє самостійне життя з рідними звичаями й обичаями - без перешкод й під охороною німецького проводу. Ген. губернатор говорив далі про самоврядування укр. нац. групи в усіх тих областях, де вона творить більшість населення. Всюди там, де українці мають більшість населення, мають самі ж українці в тих областях вести самоврядування, так, щоб ніде більше, де українців в більшості, не стояли вони під пануванням поляків. Соціальні установи мають дати українцям змогу власними силами й в найтіснішій контакті з властями Ген. Губернаторства дбати про поміч для потребуючих земляків. Крім цього повстане в Криниці відпочинкове місце на рахунок Ген. губернаторства для всіх укр. мушин, захворілих чи ранених в міліційній чи сабричній поліційній службі. Др Франк підкреслив, що він складає ці заяви святочно в імені Фірера й Райху й навіязує до них сподівання, що цей хід Фірера й Райху на зустріч укр. нац. групі допоможе окріпити мир в цих територіях й зліквідувати всі ні труднощі. Німці прийшли в цю територію не на те, щоб винародовлювати, а щоб ушасливити під охороною нім. Райху всі нац. групи, які їм завірені. З подякою й признанням для укр. нац. групи звязує Ген. губернатор сподівання, що через ці заходи райху тепер будуть оправді задоволені потреби українців".